

....

په‌خه‌گرتن هه‌نگاونانه به‌ره و دنیای حه‌قیقه‌ت و له ئامیزگرتنی جوانییه‌شاراوه‌کانی رۆحی مروّقه، به‌شه‌رتیک که‌خۆشه‌ویستی بۆگه‌شه‌سه‌ندنی کۆمه‌لگا ئامانجی سه‌ره‌کی په‌خه‌گر بی‌ت.

له‌ تۆری ئینته‌رنی‌ت، له‌ سه‌ر رۆپه‌لی کوردستان نی‌ت، له‌ به‌شی هونه‌ردا، باب‌ه‌تیک بلا‌بو‌تته‌وه له‌ ژیرنا‌ونیشانی (به‌هه‌له‌بردنی شی‌عر له‌ گۆرانی کوردییدا) له‌ لایه‌ن هونه‌رمه‌ند (دیاری قه‌ره‌داغی) یه‌وه. ئه‌م باب‌ه‌ته‌م زۆر لا گرینگ بوو چونکه به‌هه‌له‌ بردنی ته‌نها پیتیک له‌ ناو وشه‌داوه‌له‌ی وشه‌له‌ناورسته‌و به‌یتی شی‌عردا مانای ته‌واوی به‌یتی شی‌عری ده‌گۆرئ به‌تایبه‌ت له‌ به‌یته‌شی‌عرییه‌کانی شاعیره کلاسیکیه‌کاندا. کاک دیاری وه‌ک په‌خه‌گرێکی ئه‌دیبه‌ و موسی‌کزان خۆی ده‌رخسته‌وه له‌نوسینه‌په‌خه‌یه‌که‌یدا که‌ ته‌واو توانای ده‌شکێ به‌سه‌ر شی‌عرو ئاوازی کوردی دا هه‌ربۆیه که‌وتۆته بریندارکرن و و‌ب‌چو‌ک‌کردنه‌وه و به‌کاره‌ینانی زمانیکی توره‌ی له‌خۆبایوو به‌سه‌ر کۆمه‌لگای هونه‌رمه‌ندانی تری خاوه‌ن ئه‌زمونی گه‌له‌که‌مان. بۆنومه‌: که‌م ده‌ستی و نه‌خۆینده‌واری، بێده‌سه‌لاتی له‌تیگه‌یشتنی شی‌عر، به‌دحالییوونی له‌شی‌عر.

ئه‌م ده‌رپه‌ینانه له‌ که‌سایه‌تی هونه‌ره هیمنه‌که‌ی ئه‌و چاوه‌رێ ناکرئ دیاره رۆشن‌بیری به‌ توره‌که‌ی ده‌شته‌ لم‌اویه‌که‌ تارا‌ده‌یه‌ک کاری کردۆته‌سه‌ر سو‌زی. هیوادارم خۆی تۆزئ هیمن کاته‌وه، چونکه بنه‌مایه‌یه‌کی گرینگ په‌خه‌گرتن هیمنی و سینگ فراوانییه‌، که‌سانی زانا هه‌رگیز نه‌زان به‌بێده‌سه‌لات و نه‌فام له‌قه‌له‌م ناده‌ن. به‌داخه‌وه له‌ولاته‌که‌ی مندا بریاردانی بوون به‌ رۆژنامه‌وان و په‌ خه‌نگه‌گر پیک وه‌ک بریاری بوون به‌گۆرانی بی‌ژیم دیته‌ به‌رچاو.

دیاره ته‌فسیری شی‌عری کلاسیک خۆینده‌وارو شاره‌زای سێ زمانی کوردی و فارسی و عه‌ره‌بی زانی ده‌وئ، هه‌ر ئه‌م هۆکاره گه‌فتوو گۆو لیکۆلینه‌وه‌و سه‌رچاوه‌ی زۆری له‌ بۆ به‌ جیه‌یشتوین له‌ ناو کتیبخانه‌ی کوردیدا. زۆر له‌ شاره‌زایانی زمانی کوردیش نه‌یان‌توانیوه تیوه‌نه‌گلین له‌م کیشه‌یه‌دا. زۆربه‌ی زۆری که‌له‌ شاعیره کلاسیکیه‌کانمان دیوانه‌کانیان زاده‌ی ده‌ستنوسه‌ پارێزراوه‌کانن که‌ ماونه‌ته‌وه بۆ خۆینه‌رانی کورد، بۆنومه‌به‌ره‌مه‌شی‌عرییه‌کانی شاعیری گه‌وره‌ی کورد نالی سه‌رچاوه‌که‌ی ده‌ستنوسه‌کانی مامۆستایان (مه‌لا عارفی چنگینیانی) و (مه‌لا محه‌مه‌دی جروستانی) یه‌ که‌ له‌م دوو ده‌ستنوسانه‌شدا هه‌ر له‌یه‌کنه‌چوون هه‌بووه، ئاماژه به‌م راستییه‌ش‌کراوه له‌ دیوانی نالی دا که‌ مامۆستایان (مه‌لاعه‌بدو‌لکه‌ریمی مدرس) و (فاتیح عه‌بدو‌لکه‌ریم) لیکۆلینه‌وه‌و لیک‌دانه‌وه‌یان له‌سه‌ر کردوه، وه‌ محه‌مه‌دی مه‌لا که‌ریم پیا‌ی‌چۆته‌وه. واته‌ یه‌کیک له‌و سه‌رچاوه‌ گرنگانه‌ی له‌به‌ر ده‌ستمانه‌ ئه‌م دیوانه‌ی نالی یه‌.

دوای ئه‌م رۆنکردنه‌وه‌یه ده‌مه‌وئ ئاماژه بکه‌م به‌چه‌ند هه‌له‌یه‌کی زه‌قی برای په‌خه‌گر کاک دیاری قه‌ره‌داغی له‌ نوسینه‌که‌یدا به‌تایبه‌ت له‌ ده‌سپیک په‌خه‌کانیدا باس له‌ شی‌عریکی نالی ده‌کات که‌ سێ هونه‌رمه‌ند هه‌له‌یان چرپوه له‌ سێ ئاوازی جیا‌وا‌زا بۆ هه‌مان شی‌عری نالی. کاک دیاری نوسیویه: نالی مه‌زن ده‌فه‌رمو‌یت:

حه‌نایی کردوه په‌نجه‌ی به‌ خووناوی دل‌ی زارم
ئه‌مه‌ په‌نگی شه‌هاده‌ت بی‌ که‌ کوشته‌ی ده‌ستی دل‌دارم

کاک دیاری ئه‌م دیره‌ شی‌عره‌ت له‌ چ سه‌رچاوه‌یه‌که‌وه هیناوه؟ بۆ ئاماژه‌ت به‌ سه‌رچاوه‌که‌ نه‌کردوه؟ که‌ وا تۆ به‌دل‌نیا‌یی‌وه

باس له‌ راستی و دروستی شی‌عره‌که‌ ئه‌که‌یت. خووناو به‌ مانای شه‌ونم دئ، تۆ مه‌به‌ستت ئه‌وه‌یه که‌ نالی په‌نجه‌ی دل‌داره‌که‌ی به‌ شه‌ونم خۆیناوی بوه، یان ئه‌مه‌ ئه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که‌ لای تۆ مانای شه‌ونم به‌خوین دیت.

په‌خه‌گر دیاره سه‌یری دیوانه‌که‌ی نالی نه‌کردوه بۆیه وشه‌ی په‌نگه‌ به‌ هه‌له‌ ده‌زانی له‌کاتی‌کدا ئه‌و سێ هونه‌رمه‌ندانه وه‌ک نوسینی ناو‌دیوانه‌که‌ به‌کاریان هیناوه. یان ده‌گونجی په‌ خه‌نگه‌ر ده‌ستنوسیکی زۆر تاییه‌تی له‌ ناو کتیبخانه‌که‌یدا

حه‌ شار دابی.

دیاره ره خنه گر بئی ئاگایه له و گفتوگۆو لیکۆلینه وانه ی که له سه ره وشه ی (رهنگی و رهنگه) کراون له نیوان د. مارف خه زنده دار و مامۆستا محمه دی مه لاکه ریم، ئه مه ش میژوو هه که ی ده گه رپته وه بو نزیکه ی بیست و پینچ سال. چاپخانه ی کۆری زانیاری کورد سالی 1979 له به غدا، کتیبیکی لیکۆلینه وه ی به ناوی (له رپگای ئه ده ب و له پیناوی نالی دا) له چاپ داوه بو مامۆستا محمه دی مه لا که ریم، که بابه تی لیکۆلینه وه که به ناوی (دیوانی نالی و فرههنگی نالی یه که ی دکتۆر مارف خه زنده دار له نای ته رازووی ره خه ندا). له لاپه ره ی 111 ی ئه م کتیبه دا، نوسه ره ده لئی وشه ی

(رهنگی) راستییه که ی (رهنگه) یه ئه گه ره واش بیته که دکتۆر نوسیویه ئه بی (رهنگی) بی واته (رهنگ بی). له کتیبی (دهسته و دامانی نالی) مامۆستا مه سعود محمه د دا لاپه ره ی 112 ی ئه م کتیبه دا مامۆستا ده فه رموئ (ئه مه رهنگه شه هاده ت بی) ده بوو (ئه مه رهنگی شه هاده ت بی) نوسرابایه، ئه مه ته فسیره بوچونی زانییه کی مه زنی زمانی کوردییه، به لام نه یگوتوه (رهنگه) هه له یه، هه ره بو یه من سه رم سو رده مینی له بویری کاک دیاری. نزیکه ی سی بو چوار سال به ره له ئیستا، نوسه ره و شاعیره کاک حه مه سه عید حه سه ن بابه تیکی ره خه نیی چرو پری پر له به لگه ی جوانی بلا و کرده وه له سه ره هه مان بابه تی (شیعری گۆرانی) له سه ره رو په لی کوردستان نیته، نوسه ره ره خه نی له زوربه ی گۆرانی بیژانی کورد گرتبو که وشه به هه له ده به ن له ناو گۆرانی دا. کاک دیاری ده قاو ده قی هه مان ره خه نی دوباره کردۆته وه به بی ئه وه ی ئامازه بکا به سه ره چاوه که ی کاک حه مه سه عید حه سه ن. له هه مان نوسییه ره خه نییه که دا ئامازه به نه بونی ده سه لات به سه ره ئاوازدانانی گۆرانی بیژ عه دنان که ریم ده کات له گۆرانی (ئه رو ی ئو غر) دا که ده رپری نی ئاوازه که ی هه له یه وه ده بوا یه به ئاوازیکی پرسیا ری بوا یه نه ک ئاوازیکی خه به ری.

کاک دیاری ده لئی: گۆرانی مه زن له م دی ره دا پرسیا ره ده کات ده لئی (ئه رو ی ئو غر) ؟؟

برای ره خه نگر: ئه م دوو جووت که وانه و دوو هیما ی پرسیا ره ت له چی سه ره چاوه یه که وه وه رگرت؟ من ئیستا که به ئامرازی وشه ی چی پرسیا رم لی کردی بو یه هیما ی پرسیا رم خسته کو تایی رسته که مه وه. له دیوانه که ی مامۆستا گۆراندای هیما ی پرسیا ره له کو تایی هه موو به یته شیعرییه کان دانراوه، نه ک به ته نیا بو (ئه رو ی ئو غر)، به لام هیچ ئامرازیکی پرسیا ری (که ی، بو کوئ، چی... هتد) له ناو سه ره جه می شیعره که دا نابینری له م کاته دا یاسای ریژمان رپگا به وه نادات له رسته یه که دا ئه گه ره ئامرازی پرسیا ره نه بینرا رسته که به رسته ی پرسیا ری له قه له م ده ی، ئه مه سه ره به سته ی قسه کردن نیه تو رسته یه که به ئاره زوی خو ت، به رامبه ره که ت به ده رپری نه ئاوازیکی پرسیا ری، خه به ری یان سه ره سو رمانی حا لی ده که ی. واته ئه م ره خه نیه زا ده ی حه زو تیگه یشتنی خو یه تی له ده رپری نی ئاوازا، کاک دیاری له نیو دنیای ره خه نکانی دا ده یه وئ ده ست وه ردا له یه کی که له کو نترین فۆرمه کانی گۆرانی کوردی ئه وه ش مقاماتی کوردیه. ئامازه ی به یه کی که له به رنامه هونه رییه کانی کوردسات کردوه، له وه به رنامه یه دا هونه ره مند عوسمان عه لی مه قامیک ئه چرئ و یه کی که له هونراوه کانی (مه حوی) شاعیره ی مه زن به کار دینی له ناو مقامه که دا، ره خه نگر ده لئی (ئه گه ره هات و وشه یه که ت له توحفه یه کی شیعری دا که م و زیاد کرد خه تابه کی گه وره یه و نابی لی بی ده نگ بین). منیش بروام به وه یه که م کردنه وه ی وشه یه که مانای شیعه ده گو رئ و هه رگیز هه له ی و نابی بکرئ، به لام زیاد کردنی وشه ی (هه ی داد، توخوا که ی، فه له گ هه ی، وای توخوا، ئه مان... هتد) له ناو مقامی کوردیدا هه ره به بوه و که س نه یه تو انیوا مقام له م زیاده وشانه جیا کاته وه، ئایه پی شره وانمان (عه لی مه ردان، سه یه عه لی ئه زغه ره، تا هیره تو فیه ق، حه مه سالح دیلان، سیوه، محمه د عارف جزیره ی) ئه م وشه زیاده نیان به کار نه هی ناوه له ناو توحفه شیعرییه کاندای؟

ئایه ئه م فه رزیاته ی که برای ره خه نگر ده ی کات ده ست تی وه ردانیکی لاسارانه نییه؟ نازانم شاعیره و هونه ره مند ی کورد مامۆستا حه مه سالح دیلان وشه ی (هه ی داد، توخوا که ی، فه له گ هه ی، وای توخوا) ی بو زیاد کردوه بو توحفه شیعرییه کانی که خو ی به مقام چریوی تی؟ نازانم بو شاعیره ی بی ده نگن که له مقامی کی کوردیدا گۆرانی بیژان ئه و وشانه زیاد ده که ن؟ منیش ئه م پرسیا رانه له دیاری قه ره داغی ده که م بو ئه وه ی گفتوگۆیه کی باشترو جیدی تر له گه ل خو ییدا بکات، ئه گه ره ئه یه وئ خو ی دا هی نه رانه جو ره مقامی کی کوردی نو ئ بی با ده ست به کار بیته و هه ندئ مقامی به ده ره له زیاده وشه بو هو گرانی ده نگی خو ی تو مار بکات، چونکه به هونه ری گۆرانی گو تن ناسراوه چاکتره له کاره که ی خو ییدا زیاتر قول بیته وه ییدا.